

بررسی اثر بازیابی تعاملی اطلاعات بر فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان

حسین اسماعیلی نیاسان^۱

هاجر زارعی*

سودابه شاپوری^۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۷/۱۵

تاریخ وصول: ۱۳۹۹/۰۴/۲۴

چکیده

پژوهش حاضر در پی سنجش تاثیر بازیابی تعاملی اطلاعات بر فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی استان گیلان است، و از نوع کاربردی به روش پیمایشی است. جامعه پژوهش ۴۵۲ نفر اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی استان گیلان است، که براساس جدول مورگان تعداد جامعه نمونه ۲۰۸ نفر تعیین شد. ابزار جمع آوری داده‌ها دو پرسشنامه محقق ساخته، بر اساس مدل‌های بلکین، و فونگ و چوی بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش توصیفی و استنباطی بود، و شامل فراوانی، درصد فراوانی، جدول توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار، تحلیل عاملی تاییدی، آلفای گرونباخ، رگرسیون، آزمون کلموگروف-اسمیرنوف بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزارهای اسپاس^۷ نسخه ۲۴، و آموس^۸ استفاده شد. جهت بررسی رابطه‌ی بین بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش، از آزمون همبستگی پیرسون^۹ استفاده شد. یافته‌ها نشان داد، ابعاد (بازنمون، مقایسه، نمایش، راهبری، و تجسم)، در بازیابی تعاملی نقش دارند، و به عنوان عوامل موثر بر مدیریت دانش شناخته شده اند، علاوه بر آن، عوامل (کسب دانش، خلق دانش، حفظ و ذخیره دانش، توزیع دانش، کاربرد دانش) نیز بر مدیریت دانش تاثیر دارند که در این میان توزیع دانش دارای بیشترین، و حفظ و ذخیره دانش دارای کمترین تاثیر هستند. نتایج نشان داد، بازیابی تعاملی اطلاعات و تمام ابعاد آن رابطه مثبت و معنادار و تاثیر مستقیم بر فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی استان گیلان دارند، و بعد مقایسه بیشترین، و بعد تجسم کمترین عامل تاثیر گذار شناخته شدند.

کلیدواژه‌ها: بازیابی تعاملی اطلاعات، مدیریت دانش، اعضای هیئت علمی، دانشگاه علوم پزشکی استان گیلان

^۱. دانشجوی دکتری، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران h.esmaeili54@gmail.com

^۲. استادیار*، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران zarei.hajar@gmail.com

^۳. استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران. shapoori110@yahoo.com

مقدمه

در سال های اخیر دانش بعنوان یکی از کلیدی ترین منابع سازمان ها شناخته شده است، که در کسب مزیت رقابتی بسیار مهم است، بنا بر این ایده ی مدیریت دانش در بسیاری از سازمان های مبتنی بر دانش جا باز کرده است (رخشایی و غیبی، ۱۳۹۴). برای موفقیت سازمان، دانش به عنوان یک سرمایه، باید بین انسان ها قابل مبادله بوده و توانایی رشد داشته باشد (صیادی و همکاران، به نقل از فروتن و همکاران، ۱۳۹۹). مدیریت دانش استفاده از تجربه و دانش فردی و جمعی از طریق فرایند تولید دانش، تسهیم دانش و بکارگیری آن به کمک فناوری به منظور دستیابی به اهداف سازمان است (بقایی نیا، ۱۳۸۶). مدیریت دانش، پلتفرمی، یک پارچه و تعاملی برای خلق، کسب، سازماندهی، ایجاد دسترسی و استفاده از دارایی های اطلاعاتی سازمان با تکیه بر قدرت فناوری اطلاعات است (اخگر به نقل از خیری، ۱۳۹۷).

امروزه نظام بازیابی اطلاعات نقش مهمی را در تمرکز اطلاعاتی^۱ و توسعه دانش بازی می کند، چنان که مدیریت دانش به منظور دسترس پذیر کردن حجم قابل توجه اطلاعات و مجموعه های گسترده علمی متنی، بدون این نظام ها قابل تصور نیست (کیانی، ۱۳۹۱). بازیابی اطلاعات از نظر لنکستر^۲ یک فرآیند جستجو در میان مجموعه ای از مدارک است، که هدف آن تعیین دسته ای از مدارک در حیطه موضوعی درخواست شده است. فرآیند جستجو، فرآیندی تعاملی است؛ به این معنی که کاربر فرآیند جستجو را کنترل می کند، و در این مسیر دست به انتخاب می زند. کاربر با پرسش خود، ممکن است در طی این فرآیند با توجه به بازخوردهای حاصل از نتایج بازیابی، یک سیر تکاملی را طی کند و انتخاب، مستلزم صرف هزینه، وقت و تلاش است (گزنی، ۱۳۸۱). بازیابی اطلاعات بطور ذاتی فرآیندی تعاملی است، ربط در مدل های سنتی بازیابی اطلاعات، در نتیجه ی مطابقت پرسش و منابع بازیابی شده حاصل می شود و از طریق بررسی این مطابقت مورد ارزیابی قرار می گیرد، ربط به چگونگی فرآیند گردآوری، بازیابی، سازماندهی، و تطبیق منابع با پرسش و تدابیر اتخاذ شده در درون نظام بستگی دارد (حریری، ۱۳۸۳).

تاریخچه ی بازیابی اطلاعات به زمانی بر می گردد که بشر سعی کرد محیط پیرامون خود را کنترل کند، و برای بقاء خود تصمیم های سریع، صحیح و دقیق اتخاذ کند، کیفیت این تصمیم ها به توانایی تصمیم گیرنده در حل مسئله وابسته بود، و مهم تر از همه به میزان ارتباط و کیفیت اطلاعاتی وابسته بود که تصمیم گیرنده برای حل مشکل فراهم آورده بود. بنابر این بتدریج و در طول تاریخ جمع آوری، سازماندهی و نگهداری امری متداول و مرسوم شد (گزنی، ۱۳۸۱).

اولین نظام بازیابی اطلاعات مربوط به دهه ۱۹۵۰ است، که از نوع نظام های دسته ای بود. پس زمینه تاریخی نظام های بازیابی رایانه ای، به گسترش روش های نمایه سازی خودکار متون در دهه ی ۱۹۶۰، میلادی بازمی گردد، روشی که همچنان در خدمات اینترنتی بکار می رود. از دهه ۱۹۷۰، با رشد همزمان فن آوری های رایانه ای و ارتباطی، نظام های بازیابی اطلاعات ماهیتی پویا و تعاملی یافتند. مدل های بازیابی بولی و فضای برداری و بعدها مدل های بازیابی احتمالاتی گسترش یافتند. امروزه نظام های بازیابی اطلاعات نقش مهمی را در تمرکز اطلاعاتی و توسعه دانش بازی می کنند، به گونه ای که مدیریت دانش به منظور دسترس پذیر کردن حجم قابل توجه اطلاعات و مجموعه های گسترده ی علمی متنی، بدون این نظام ها قابل تصور

۱. Information focusing

۲. Lancaster

نیست. مدل‌های سنتی بازیابی اطلاعات، با تمامی نقاط قوتی داشتند دارای نقاط ضعفی هم بودند، یکی از مهم‌ترین آن‌ها عدم توجه به فرآیند تعامل در این مدل‌های سنتی است. بنا بر این جهت رفع این کمبود در مدل‌های سنتی، مدل‌های متعدد بازیابی تعاملی اطلاعات پیشنهاد شد (صدوقی و همکاران، ۱۳۹۰).

تعامل در بازیابی اطلاعات یک الگوی پژوهشی نویدبخش است که تاکید آن بر ماهیت تعاملی جستجوی اطلاعات است. این نگاه، موضوعاتی چون راهبردهای جستجو و تولید و استفاده از واژه‌های جستجو و انجام جستجوهای موفق توسط کاربرانی با مشکلات جستجوی یکسان را دنبال می‌کند. روش‌هایی که جهت مطالعه در این حوزه به کار گرفته می‌شوند شامل پایش کاربر در محیط طبیعی، تجزیه و تحلیل گفتگو میان کاربر و نظام، و تجزیه و تحلیل سایر قرار داده است (صدوقی و همکاران، ۱۳۹۰). تعامل، در واقع میان‌کنشی است که میان سطوح و لایه‌های مختلف کاربر و نظام صورت می‌گیرد (اسپینک و گودروم، ۱۹۹۶).

نظام‌های بازیابی اطلاعات در محیطی با مجموعه‌ای از اسناد و مدارک به منظور پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی کاربران، طراحی می‌گردند (مهرداد و کلینی، ۱۳۸۶). بلکین^۱ (۱۹۹۶)، بازیابی تعامل اطلاعات را مبنی بر "وضعیت بی‌قاعده‌ی دانش" می‌داند. بر اساس فرضیه‌ی او، کاربران با میزان دانش متفاوت در مورد موضوع جست و جوی خود، اقدام به کاوش اطلاعات می‌کنند (رایینز، ۲۰۰۰). در مدل ایزودی بلکین چیزی که مهم است نحوه‌ی نمایش وضعیت بی‌قاعده دانش کاربران، یعنی وجه موقعیتی و شناختی‌ای است که دلیل جست و جوی اطلاعات و گفت و گوی کاربران با نظام بازیابی اطلاعات است. در مدل بلکین تعامل کاربر با نظام بازیابی اطلاعات را به صورت توالی تعامل‌های گوناگون در هر یک از اپیزودهای جست و جوی اطلاعات تصویر می‌کند، این توالی شامل؛ بازنمون، مقایسه، نمایش، راهبری، و تجسم است، که تعامل استفاده‌کننده با اطلاعات را نشان می‌دهد (بلکین و همکاران، ۱۹۹۵). عملکرد نظام از نظر فضا و زمان و معیارهای دیگری که مهم‌ترین آن‌ها ربط است، ارزیابی می‌شود، بیشتر منظور مورد اخیر یعنی ارزیابی عملکرد بازیابی نظام از نظر ربط است، زمانی که صحبت از ارزیابی‌نظام‌های بازیابی اطلاعات می‌شود، بیشتر منظور ارزیابی عملکرد بازیابی نظام از نظر ربط است (کیانی، ۱۳۹۱).

اولین مرکز آموزش عالی در گیلان، در سال ۱۳۴۴، خورشیدی با گشایش آموزشگاه عالی پرستاری آغاز به کار کرد، مدرسه عالی پرستاری در سال ۱۳۵۵، خورشیدی تاسیس شد، در سالهای ۱۳۵۴-۱۳۵۵، در چارچوب قرارداد بین دولت‌های ایران و آلمان غربی سابق، دانشگاه گیلان تاسیس شد، و با پذیرش ۱۵۵ دانشجو در ۹ رشته‌ی تحصیلی فعالیت خود را آغاز کرد. دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال ۱۳۶۲، با عنوان دانشکده پزشکی تحت پوشش دانشگاه گیلان شروع به کار کرد و در سال ۱۳۶۵، با تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از دانشگاه گیلان جدا شد و به عنوان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی گیلان به فعالیت خود ادامه داد، این دانشگاه یکی از دانشگاه‌های دولتی ایران در شهر رشت است که

1 . Spink & Goodrum

2 . Belkin

3 . Anomalous State of

4 . Robins

5 . Belkin et al

تحت پوشش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است، که دارای ۸ بیمارستان و مرکز آموزش در شهر رشت و ۲۲ بیمارستان در استان گیلان است. پراکندگی جامعه آماری در جدول ۱، نشان داده شده است.

جدول ۱. جامعه آماری پژوهش

دانشگاه	دانشکده‌ها	تعداد اعضای هیئت علمی
دانشگاه علوم پزشکی گیلان	دانشکده پزشکی رشت	۲۴۵
	دندان رشت	۵۱
	پرستاری مامایی رشت	۱۵
	پرستاری و مامایی لنگرود	۳۲
	داروسازی رشت	۱۹
	بهداشت رشت	۴۳
	پردیس بین الملل انزلی	۱۶
	پیراپزشکی لنگرود	۱۱
	فن‌آوری‌های نوین پزشکی لنگرود	۲۰

عوامل متعددی در موفقیت مدیریت دانش در سازمان‌ها به خصوص دانشگاه‌ها دخالت دارند. برخی پژوهشگران از عواملی همچون فناوری اطلاعات و ارتباطات، ساختار سازمانی و فرهنگ برای موفقیت مدیریت دانش در سازمان نام می‌برند (یانگ، زنگ و ویر، ۲۰۰۹). اما توجه به منابع اصلی یعنی دستیابی به اطلاعات و به روزرسانی و همین‌طور بازیابی آن را باید از مهمترین الزامات برنامه‌ریزی در سازمان‌ها در نظر گرفت. دانش مدرن بدون دستیابی به اطلاعات امکان پذیر نخواهد بود. این در حالی است که به دلیل افزایش روزافزون اطلاعات موجود در اینترنت، نیاز به شناسایی راه‌های تسهیل بازیابی اطلاعات از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بازیابی اطلاعات نقش بسیار مهمی در طیف گسترده‌ای از مدیریت اطلاعات و کارهای تجارت الکترونیک دارد. با وجود اهمیت بازیابی اطلاعات، سیستم‌های جستجو اغلب از دیدگاه تعامل کامپیوتری انسان طراحی شده‌اند. اهمیت بازیابی اطلاعات در هر مرحله از فرایند مدیریت دانش، نیازمند راهکاری مناسب می‌باشد. با توجه به موارد بیان شده و اهمیت فراوان دانش و مدیریت دانش در دنیای امروز، خصوصاً در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان، بر آن شدیم تا راهکاری برای کسب، خلق، حفظ، توزیع، و کاربرد بهینه‌ی دانش، معرفی کنیم، با فرض این که بازیابی تعاملی اطلاعات می‌تواند بر مدیریت دانش نقش داشته باشد، که هر کدام گامی به سوی موفقیت فرایند مدیریت دانش خواهند داشت. نتیجه تعامل در این روند پژوهشی سبب ارتقاء سطح دانش علمی و پیشرفت سطوح مختلف سازمان‌های دانشی از جمله دانشگاه‌ها و اعضای هیئت علمی می‌شود. بنا بر این پژوهش حاضر در پی پاسخ به تاثیر بازیابی تعاملی اطلاعات بر فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان است.

بنابر این پژوهش حاضر در پی پاسخ به سوال‌های زیر است:

- وضعیت بازیابی تعاملی اطلاعات اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان چگونه است؟

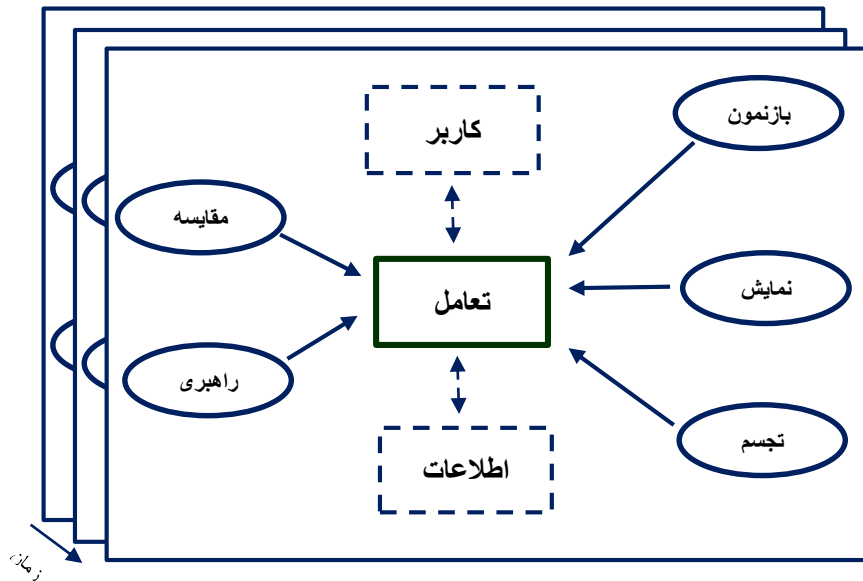
-وضعیت فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان چگونه است؟
-رابطه بازیابی تعاملی اطلاعات و فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان چگونه است؟

-بازیابی تعاملی اطلاعات چه تاثیری بر فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان دارد؟

مروری بر مبانی نظر بازیابی تعاملی اطلاعات، یک الگوی پژوهشی است که بر ماهیت تعاملی جستجوی اطلاعات تأکید دارد. اولین مدل تعامل بازیابی اطلاعات، مدل اپیزودی است، که توسط بلکین و همکاران^۱ ارائه شده است. فرض او این است که مسأله‌ی اصلی در بازیابی اطلاعات در نحوه‌ی بازنمون متون نیست، بلکه در چگونگی بازنمون وضعیت متناقض دانش (ای اس کی)^۲، جنبه‌های شناختی و موقعیتی کاربر، و رویکرد وی نسبت به نظام‌های اطلاعاتی دارد (صدوقی و همکاران، ۱۳۹۰). بازیابی تعاملی اطلاعات بلکین دارای پنج بعد؛ بازنمون^۳، مقایسه^۴، نمایش^۵، راهبری^۶، و تجسم^۷ است.

- **بازنمون**، فرایند تصمیم‌گیری در دسترسی به منابع و اطلاعات بر پایه شیوه‌های پردازش هوشمند که حالات افراد در زمان درک، تفکر و فرایند حل مسأله را نشان می‌دهد، مورد توجه قرار گیرد (بلکین، ۱۹۹۶).
- **مقایسه**، در محتوی اطلاعاتی استفاده‌کنندگان پاسخ اظهارات را بر پایه اقدام کاوش گرایانه و تطابق اطلاعات مورد ارزیابی قرار می‌دهند (صدوقی و همکاران، ۱۳۹۰).
- **نمایش**، ساختن تصاویر نمودارها و پویانمایی‌ها برای انتقال پیام، مصور سازی تکنیکی برای نمایش گرافیکی حجم عظیمی از داده‌ها که به کشف روابط معنایی در بین داده‌ها کمک شایانی می‌کند (همینگ^۸، ۲۰۰۵).
- **راهبری**، روش کارآمد در اطمینان یافتن به منظور پشتیبانی از اهداف و استراتژی‌های مرتبط با رفع نیازهای اطلاعاتی کاربران (بلکین، ۱۹۹۶).
- **تجسم**، اطلاعات مهارت است همزمان با حجم وسیع اطلاعات دقت در بازنمایی و تصمیم‌گیری کاربران را افزایش می‌دهد (بلکین، ۱۹۹۶).

1. Belkin et al
2. Anomalous State of Knowledge (ASK)
3. Representation
4. Comparison
5. Presentation
6. Navigation
7. Visualization
8. Heming

شکل ۱. مدل بازیابی تعاملی اطلاعات ایزدی بلکین (بلکین، ۱۹۹۶)

مدیریت دانش، فرایندی است که طی آن سازمان به تولید ثروت از دانش و یا سرمایه فکری خود می پردازد (نوناکا و تاکه اوچی، ۱۹۹۵). از نظر فونگ و چوی^۲ (۲۰۰۹)، مدیریت دانش دارای پنج بعد؛ کسب دانش، خلق دانش، حفظ و ذخیره دانش، توزیع دانش، و کاربرد دانش است (شکرالهی و کریمی، ۱۳۹۵)، در زیر به آن‌ها می پردازیم:

- **کسب دانش**: یعنی انتخاب و استخراج دانش مناسب سازمان، و با توجه به متفاوت بودن دانش از سازمانی به سازمان دیگر، باید به صورت هوشمندانه و مناسب با فعالیت‌های سازمان انجام شود (خیری، ۱۳۹۷).

- **خلق دانش**: فرآیندی است که طی آن، دانش مورد نیاز کارکنان، در داخل سازمان، خلق می شود. این مرحله شامل تمام فعالیت‌هایی است که دانش یا دانش‌های جدید را به سیستم وارد می کند. در اینجا فعالیت‌هایی نظیر کشف، ایجاد و یا توسعه دانش، حائز اهمیت است (نیومن و کنراد^۳ به نقل از فروتن راد و همکاران، ۱۳۹۸).

- **حفظ و ذخیره دانش**: ذخیره و نگهداری و روزآمد کردن دانش به این بخش مربوط می شود، این روش از نابودی دانش جلوگیری کرده و استفاده بهینه آن را فراهم می کند، البته باید سازوکارهای مناسبی برای به روز کردن سیستم ایجاد شود (رخشانی و غیبی، ۱۳۹۴).

- **توزیع دانش**: شامل انتشار دانش در سازمان‌ها، و ارتباط بین مدیریت دانش و سایر حوزه‌های مطالعاتی مرتبط، مانند فرهنگ سازمانی، رهبری، نوآوری، رسانه‌های اجتماعی، رقابت و همکاری است (رضایی نور و عسگری، ۱۳۹۸).

¹ . Nonaka & Takuchi

² . Fong & Choi

³ . Newman & Conrad

- کاربرد دانش: یعنی فعال سازی و استفاده از دانش، در تولیدات، فرآیندها و خدمات سازمان (خیری، ۱۳۹۷). در زمینه بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش پژوهش‌هایی انجام شده است که در اینجا به تعدادی از آن‌ها اشاره می‌کنیم، پژوهش‌هایی همچون، فروتن راد و همکاران (۱۳۹۹)، با هدف "مصور سازی اثر توانمندسازهای مدیریت دانش کتابداران دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران با استفاده از شبکه‌های عصبی خودسازمانده"، از نوع کاربردی به روش پیمایشی - تحلیلی، جامعه پژوهش ۱۹۵ نفر کتابداران دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران، با روش سرشماری کامل بود. ابزار جمع آوری داده‌ها دو پرسشنامه بر اساس مدل‌های لی و چوی، و نانوکا و تاکه‌اوجی بود، و تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش آمار توصیفی استنباطی، آزمون پیرسون، فیشر و شبکه عصبی خودسازمانده بود، که با کمک نرم افزارهای اسپاس، آموس^۱ و متلب^۲ انجام شد. یافته‌های نشان دهنده ۳۰٪ اثر بخشی توانمندسازها بر مدیریت دانش است، نتایج نشان داد که توانمندسازهای مدیریت دانش و تمام ابعاد آن رابطه مثبت، معنادار، و تاثیر مستقیم بر مدیریت دانش دارند، بصورتی که بعد پشتیبانی آی تی بیشترین، و بعد مهارت‌های تی شکل^۳ کمترین عامل تاثیرگذار هستند، و شبکه عصبی خودسازمانده نیز رابطه توانمندسازها با مدیریت دانش را تایید کرده است؛ فلاح (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان "شناسایی و تبیین پیشایندهای توانمندسازی منابع انسانی با رویکرد مدیریت دانش"، هدف این ارائه مدلی برای بررسی تاثیر مدیریت دانش بر توانمندسازی می‌باشد، از نوع کاربردی و با روش توصیفی - پیمایشی است، و از تحلیل تم برای طراحی مدل مفهومی و از معادلات ساختاری و نرم افزار آموس برای تبیین و بررسی نقش میانجی مدیریت دانش استفاده نموده است. در مرحله مصاحبه اکتشافی جامعه آماری شامل ۱۶ نفر خبره حوزه منابع انسانی می‌باشد و برای تحلیل مدل، جامعه آماری را کارمندان و مدیران بانک کشاورزی تشکیل می‌دهند و تعداد ۶۶ نمونه به روش قضاوتی و هدفمند انتخاب شده اند. ابزار گردآوری اطلاعات مصاحبه اکتشافی و پرسشنامه می‌باشد، در فرایند تحلیل تم ۷ تم فرعی و ۲ تم اصلی شناسایی (ظرفیت سازی) و (عوامل فرهنگی) شد. نتایج نشان می‌دهد برای توانمندسازی کارکنان از طریق هم‌افزایی بین دودسته عوامل فرهنگی و ظرفیت سازی، متغیر میانجی مدیریت دانش نقش بسیار مهمی را در سازمان بازی می‌کند؛ نقشینه، صراف‌زاده و کشاورزمامی (۱۳۹۵)، در پژوهشی با عنوان "ارایه زیرساخت نرم-افزاری جهت توسعه سیستم آرشیو ملی ایران به عنوان یک سامانه تعاملی اطلاعات"، هدف پژوهش ایشان بررسی و شناسایی راهکارهای بکارگیری چگونگی توسعه این تعاملات اطلاعاتی در سیستم آرشیوی است، و همچنین به چگونگی ارتقاء زیرساخت‌های نرم افزاری در سازمان آرشیو ملی ایران پرداخت، یافته‌های ایشان نشان می‌دهد که هر سیستم اطلاعاتی به خودی خود یک سامانه تعامل اطلاعاتی است، زیرا تبادل و تعامل دانش در ذات هر سیستم اطلاعاتی تهفته است، با دارا بودن ویژگی‌های سامانه تعامل اطلاعاتی به یقین سازمان آرشیوی می‌تواند یک سامانه

1 . Statiistical Package for Social Scienses (SPSS)

2 . Analysis of Moment (Amos)

3 . MATLAB

4 . IT support

5 . T-shaped skills

تعامل ارتباطات و اطلاعات به شمار رود. صدوقی و همکاران (۱۳۹۰)، در پژوهشی با عنوان تعامل در بازیابی اطلاعات و واکاوی مدل های آن، این پژوهش از نوع توصیفی است، این پژوهش بر چستی تعامل، در بازیابی اطلاعات پرداخت، همچنین به نقاط قوت و ضعف آن را مرور نموده است، سپس مدل های بازیابی تعاملی اطلاعات (اپیزدی بلکین، شناختی اینگورسن، چندسطحی ساراسویک، و بازخورد تعاملی اسپینک) به تفصیل، تفسیر شد، نتایج آن نشان داد که فرآیند جستجوی اطلاعات، یک فرآیند تعاملی است. لاکسمی و همکاران (۲۰۱۸)، در پژوهشی با عنوان پشتیبان گیری و تکنیک های بازیابی اطلاعات در رایانش ابری، ابتدا مقدار زیادی از داده ها با فرمت الکترونیکی تولید می شوند، برای حفظ این داده ها نیاز به خدمات بازیابی اطلاعات وجود دارد. برای ارائه این خدمات در این پژوهش، الگوریتم بلوک بذر را که برای تهیه نسخه پشتیبان از داده های هوشمند از راه دور استفاده کرده ایم، معرفی می کنیم. دو هدف از این الگوریتم وجود دارد. مورد اول جمع آوری اطلاعات از هر مکان از راه دور و دوم بازیابی پرونده هایی است که ممکن است حذف شوند یا به دلیل از بین رفتن ابر می توانند از بین بروند. این الگوریتم همچنین باعث کاهش زمان لازم برای فرآیند بازیابی می شود؛ پراون، آمبیکا و ماهانتش^۱ (۲۰۱۷)، در پژوهشی با عنوان روش بازیابی اطلاعات کارآمد و قابل اعتماد در محاسبات ابری، رایانش ابری دسترسی به هر نوع سرویس را بصورت پویا از طریق اینترنت بر اساس تقاضا فراهم می کند. یکی از مهمترین خدمتی که ارائه می شود، ذخیره سازی به عنوان یک سرویس است. مشتری می تواند هر مقدار داده را در دیتاستر ذخیره کند، داده ها ممکن است توسط یک فاجعه، توسط کاربر یا دلایل دیگر از پایگاه داده ها حذف شود. امروزه داده ها در مقادیر زیادی تولید شده اند که به خدمات یا تکنیک های بازیابی اطلاعات نیاز دارند. بنابراین برای بازیابی داده های از دست رفته نیاز به طراحی روش کارآمد بازیابی داده ها وجود دارد. بسیاری از محققان روش های مختلف بازیابی داده ها را ارائه داده اند اما فاقد راندمان و قابلیت اطمینان هستند. در این پژوهش، یک سیستم چند سرور مبتنی بر الگوریتم ژنتیک برای بازیابی داده های از دست رفته با استفاده از چهار سرور پشتیبان ابری مورد بحث قرار گرفته است. برای دستیابی به قابلیت اطمینان، روش پیشنهادی انعطاف پذیری را در اختیار کاربر قرار می دهد تا وقتی سرور اصلی ابر اطلاعات خود را از دست می دهد، اطلاعات را از هر سرور پشتیبان جمع کند؛ مهاجان^۲ (۲۰۱۷)، در پژوهشی با عنوان "نقش مدیریت دانش برای توسعه سازمان ها"، پژوهش ایشان مدیریت دانش و مفاهیم آن را برای متخصصان و کاربران بررسی نمود، این پژوهش، مبانی و اهمیت مدیریت دانش را برای متخصصان و کاربران، مورد بحث قرار داده، این پژوهش همچنین مفاهیم دانش و مدیریت دانش را در سازمان ها بررسی می کند، همچنین این پژوهش در مورد مهارت ها، مسئولیت ها، مشخصات و نقش مدیر یک دانش، صحبت می کند؛ حسنی و شیخ اسماعیلی^۳ (۲۰۱۶)، در پژوهشی با عنوان "مدیریت دانش و توانمندسازی کارکنان: مطالعه‌ی

1. Laxmi et al

2. Praveen, Ambika & Mahantesh

3. Mohajan

4. Hasani & sheikhesmaeili

موسسات آموزش عالی"، با هدف بررسی مدیریت دانش و توانمندسازی کارکنان موسسات آموزش عالی ایران، و روش پژوهش توصیفی-همبستگی، که جامعه آن کارکنان مؤسسات آموزشی دانشگاهی ایران بود، که برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی-استنباطی، همبستگی پیرسون، آزمون رتبه بندی فریدمن و رگرسیون گام به گام استفاده شد، نتایج حاصل از مطالعه ایشان نشان داد که بین توانایی‌های مدیریت دانش و توانمندسازی کارکنان رابطه معناداری وجود دارد.

روش شناسی پژوهش: پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش پیمایشی است. جامعه هدف شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان است، که تعدادشان ۴۵۲ نفر است، که با استفاده از جدول مورگان تعداد نمونه ۲۰۸ نفر تعیین شد، نمونه گیری با روش سرشماری کامل بود، تجزیه و تحلیل داده‌های جمع آوری شده، به دو روش توصیفی و استنباطی انجام شد. در این پژوهش برای توصیف داده‌ها از آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد فراوانی، جدول توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار، کوچکترین و بزرگترین استفاده گردید، و در بخش آمار استنباطی از تحلیل عاملی تأییدی، آلفای کرونباخ، رگرسیون، آزمون کلموگروف-اسمیرنوف^۳ استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزارهای اسپاس اس^۴ نسخه ۲۴، و آموس^۵ استفاده شد. همچنین به منظور بررسی رابطه‌ی بین بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش، آزمون همبستگی پیرسون^۶ مورد استفاده قرار گرفت. پس از انجام روش‌های آمار توصیفی، آزمون وجود رابطه بین متغیرها به عمل آمده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات در مرحله دوم و تعیین ضرایب بین آن‌ها از نرم افزار آموس، استفاده می‌شود. سپس با استفاده از روش معادلات ساختاری نسبت به تأیید مدل اقدام شده است. در این پژوهش از مدل یابی معادلات ساختاری استفاده شد. این نرم‌افزار با استفاده از همبستگی و کوواریانس اندازه گیری شده، می‌تواند مقادیر بارهای عاملی، واریانس‌ها و خطاهای متغیرهای مکنون را برآورد یا استنباط کند و از آن می‌توان برای اجرای تحلیل عاملی اکتشافی، تحلیل عاملی مرتبه دوم، تحلیل عاملی تأییدی و همچنین تحلیل مسیر (مدل یابی علت و معلولی با متغیرهای مکنون) استفاده کرد.

1. Confirmatory Factor Analysis (CFA)

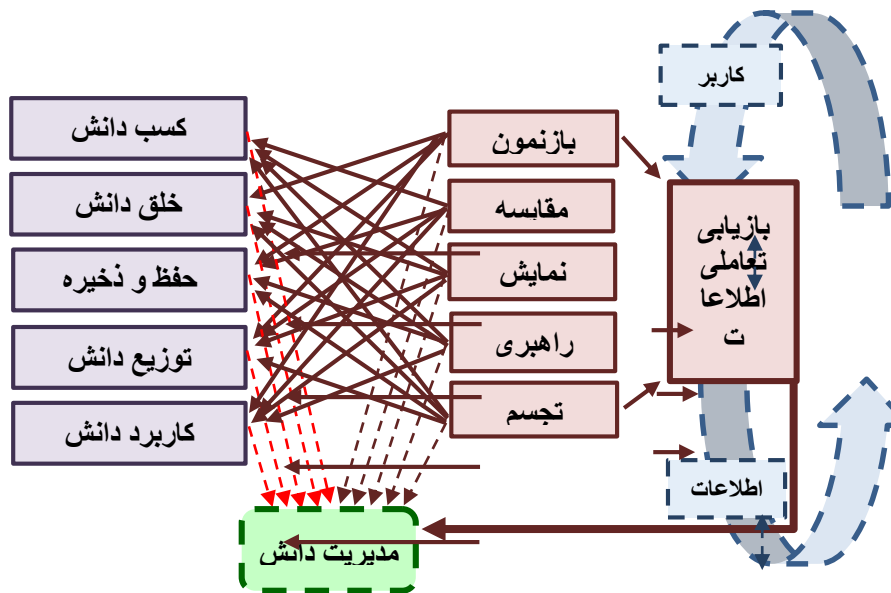
2. Cronbachs alpha

3. Kolmogorov- Smirnov test

4. Statiistical Package for Social Scienses (SPSS)

5. AMOS

6. Pearson Correlation

شکل ۲. مدل مفهومی پژوهش

یافته‌های پژوهش

نتیجه آزمون «کولموگروف اسمیرنوف» نشان داد که سطح معناداری در تمامی متغیرهای پژوهش از سطح ۰/۰۵ بیشتر است، لذا تمامی متغیرهای پژوهش نرمال هستند، بنابراین، برای بررسی سؤالات و فرضیه‌های پژوهش از آزمون پارامتریک استفاده شد. جهت تعیین وضعیت بازیابی تعاملی اطلاعات اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان، از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. همان گونه که بیان شد، بازیابی تعاملی اطلاعات شامل پنج بعد (بازنمون، مقایسه، نمایش، راهبری، تجسم) است، برای اینکه بتوان به سؤال فوق پاسخ داد، ابتدا به ابعاد آن پردازیم. با توجه به شاخص‌های توصیفی گویه‌های پرسشنامه، میزان متوسط تک تک سؤالات در دو حالت وضعیت موجود و انتظارات برای رسیدن به وضعیت مطلوب در بازیابی تعاملی اطلاعات بدست آمده است. تفاوت نمرات کمترین و بیشترین در دو حالت نشان دهنده فاصله قابل تأمل بین میانگین‌ها است. در مورد متغیر بازنمون مقدار متوسط برای وضعیت موجود برابر با ۳/۷۶، و برای وضعیت مطلوب ۴/۳۹ است تا اندازه‌ای شکاف بین دو وضعیت در بازنمون اطلاعات در دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان مشخص شده است.

در مورد متغیر مقایسه متوسط نمره‌های پاسخ دهندگان مربوط به وضعیت موجود برابر با ۳/۴۲، در صورتیکه برای وضعیت مطلوب ۳/۸۸ می‌باشد که این فاصله تفاوت بین داده‌ها برای متغیر مقایسه می‌باشد. در مورد متغیر نمایش متوسط نمره وضعیت موجود برابر با ۳/۸۳، در صورتیکه با وضعیت مطلوب برابر با ۴/۳۸، می‌باشد که تا اندازه‌ای تفاوت بین دو نمره مشاهده شده است. در مورد متغیر راهبری وضعیت موجود برابر با ۳/۹۱، است، در صورتیکه انتظار برای رسیدن به وضعیت مطلوب برابر با

۴/۳۳، می باشد که نشان دهنده تفاوت بین دو وضعیت برای متغیر راهبری می باشد. در مورد متغیر تجسم وضعیت موجود برابر با ۳/۵۴، است، در صوتیکه انتظار برای رسیدن به وضعیت مطلوب برابر با ۴/۰۹، می باشد که نشان دهنده تفاوت بین دو وضعیت برای متغیر تجسم می باشد. و سطح معناداری محاسبه شده برای همه مؤلفه ها کوچک تر از ۰۵/۰ است، بنابراین بین وضعیت مطلوب و وضعیت موجود همه مؤلفه های بازیابی تعاملی اطلاعات تفاوت معناداری مشاهده شده است و می توان فرض صفر را رد و فرض جانشین را پذیرفت.

لازم است برای مؤلفه های بازیابی تعاملی اطلاعات از آزمون T دو گروه همبسته استفاده شود. جدول ۱، نشان دهنده ی آزمون T دو گروه همبسته است.

جدول ۲. آزمون T دو گروه همبسته جهت بررسی مؤلفه های بعد بازیابی تعاملی اطلاعات

گویه ها	سطوح	میانگین	انحراف معیار	آماره T	درجه آزادی	سطح معنی داری
بازیابی تعاملی اطلاعات	وضعیت موجود	۲۳/۳	۷۲/۱	۷۶۵/۱۲	۱۶۵	۰۰۰/۱/۰
	وضعیت مطلوب	۵۶/۴	۰۹/۱			
بازنمون	وضعیت موجود	۷۶/۳	۵۵/۱	۹۶/۸	۱۶۵	۰۰۰/۱/۰
	وضعیت مطلوب	۲۹/۴	۳۱/۱			
مقایسه	وضعیت موجود	۴۲/۳	۰۷/۱	۲۹/۴	۱۶۵	۰۰۰/۱/۰
	وضعیت مطلوب	۸۸/۳	۲۹/۱			
نمایش	وضعیت موجود	۸۳/۳	۲۲/۱	۹۱/۵	۱۶۵	۰۰۰/۱/۰
	وضعیت مطلوب	۳۸/۴	۰۴/۱			
راهبری	وضعیت موجود	۹۱/۳	۱۱/۱	۰۷/۴	۱۶۵	۰۰۰/۱/۰
	وضعیت مطلوب	۳۳/۴	۲۴/۱			
تجسم	وضعیت موجود	۵۴/۳	۲۳/۱	۴۴/۳	۱۶۵	۰۰/۱/۰
	وضعیت مطلوب	۰۹/۴	۱۷/۱			

با توجه به جدول ۱، آزمون T دو گروه همبسته برای مؤلفه های بازیابی تعاملی انجام شده است. برای مؤلفه بازنمون آماره T گروه همبسته برابر با ۹۶/۸، با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰، نشان می دهد که با سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معنی داری بین وضعیت موجود و مطلوب برای متغیر بازنمون به دست آمده است، همچنین برای مؤلفه ی مقایسه، آماره برابر با ۲۹/۴ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نمایانگر تفاوت معنادار بین وضعیت موجود و مطلوب می باشد. برای مؤلفه ی نمایش آماره T گروه همبسته برابر با ۹۱/۵ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نشان می دهد که با سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معنی داری بین وضعیت موجود و مطلوب برای متغیر نمایش به دست آمده است، همچنین برای مؤلفه ی راهبری، آماره برابر با ۰۷/۴ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نمایانگر تفاوت معنی دار بین وضعیت موجود و مطلوب می باشد، برای مؤلفه ی تجسم هم،

آماره برابر با ۴۴/۳ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نمایانگر تفاوت معنی دار بین وضعیت موجود و مطلوب می باشد، و در نهایت برای متغیر بازیابی تعاملی اطلاعات آماره برابر با ۷۶۵/۱۲ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نمایانگر تفاوت معنادار بین وضعیت موجود و مطلوب می باشد، بنابراین شکاف وضعیت موجود و مطلوب از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان معنی دار می باشد.

جهت تعیین وضعیت فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان، با توجه به این که مدیریت دانش شامل پنج بعد (کسب، خلق، حفظ و ذخیره، توزیع، و کاربرد دانش) است، برای اینکه بتوان به سؤال فوق پاسخ داد، ابتدا به ابعاد آن می پردازیم، لازم است برای مؤلفه های مدیریت دانش از آزمون T دو گروه همبسته استفاده شود. جدول ۲، نشان دهنده آزمون T دو گروه همبسته است.

جدول ۳. آزمون T دو گروه همبسته جهت بررسی مؤلفه های مدیریت دانش

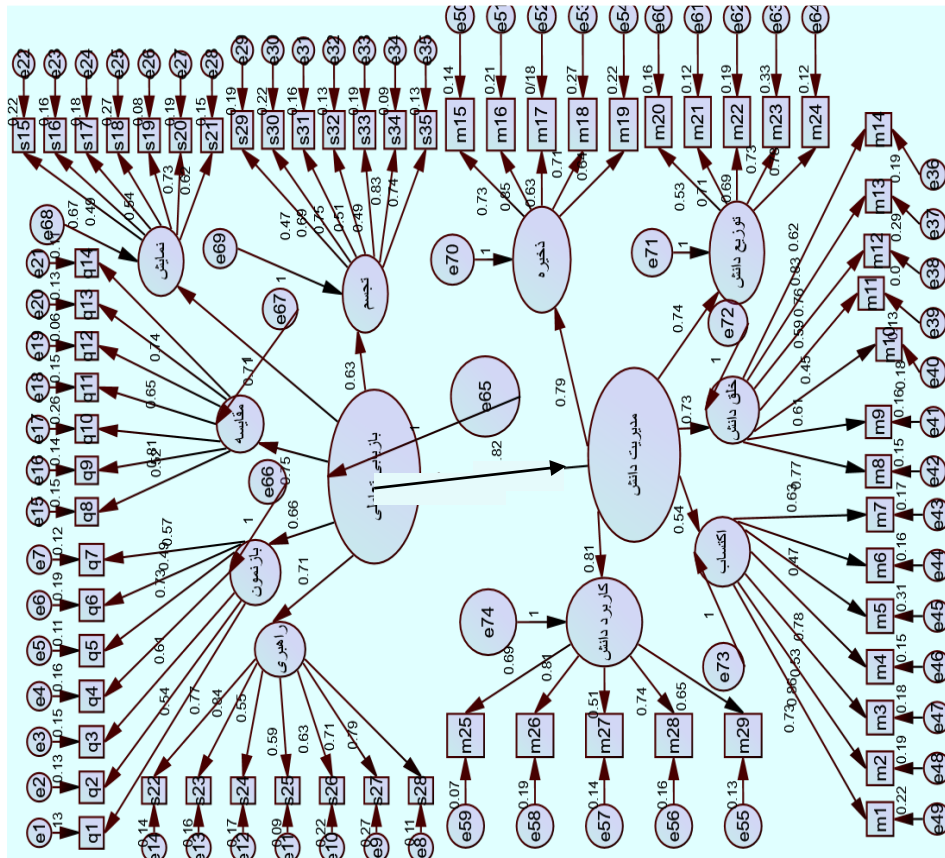
گویه ها	سطوح	میانگین	انحراف معیار	آماره T	درجه آزادی	سطح معنی داری
کسب دانش	وضعیت موجود	۶۷/۲	۲۱/۱	۵۵/۹	۳۵۵	۰۰۰/۱۰
	وضعیت مطلوب	۲۳/۴	۵۲/۱			
خلق دانش	وضعیت موجود	۵۲/۲	۶۹/۱	۲۶/۸	۳۵۵	۰۰۰/۱۰
	وضعیت مطلوب	۶۱/۴	۵۲/۱			
حفظ و ذخیره دانش	وضعیت موجود	۷۹/۲	۱۱/۱	۵۹/۶	۳۵۵	۰۰۰/۱۰
	وضعیت مطلوب	۶۴/۴	۱۵/۱			
توزیع دانش	وضعیت موجود	۴۴/۲	۴۴/۱	۰۹/۱۱	۳۵۵	۰۰۰/۱۰
	وضعیت مطلوب	۰۷/۴	۲۳/۱			
کاربرد دانش	وضعیت موجود	۵۹/۲	۰۸/۱	۷۷/۸	۳۵۵	۰۰۰/۱۰
	وضعیت مطلوب	۱۲/۴	۱۷/۱			
مدیریت دانش	وضعیت موجود	۵۹/۲	۲۷/۱	۲۸/۱۰	۳۵۵	۰۰۰/۱۰
	وضعیت مطلوب	۱۲/۴	۱۹/۱			
			۸۹/۴			

با توجه به جدول شماره ۲، آزمون T دو گروه همبسته برای مؤلفه های مدیریت دانش انجام شده است. برای مؤلفه ی کسب دانش، آماره T گروه همبسته برابر با ۵۶/۹ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نشان می دهد که با سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معناداری بین وضعیت موجود و مطلوب برای متغیر کسب دانش به دست آمده است، همچنین برای مؤلفه ی خلق دانش، آماره برابر با ۲۳/۸ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نمایانگر تفاوت معنی دار بین وضعیت موجود و مطلوب می باشد، برای مؤلفه ی حفظ و ذخیره دانش، آماره T گروه همبسته برابر با ۵۹/۶ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نشان می دهد که با سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معنی داری بین وضعیت موجود و مطلوب برای مؤلفه ی حفظ و ذخیره دانش به دست آمده است،

همچنین برای توزیع دانش، آماره برابر با ۰۹/۱۱ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نمایانگر تفاوت معنی دار بین وضعیت موجود و مطلوب می باشد، برای مولفه‌ی کاربرد دانش، آماره برابر با ۷۷/۸ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نمایانگر تفاوت معنی دار بین وضعیت موجود و مطلوب می باشد، و در نهایت برای مدیریت دانش، آماره T گروه همبسته برابر با ۲۸/۱۰ با سطح معنی داری کمتر از ۰۵/۰ نشان می دهد که با سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معنی داری بین وضعیت موجود و مطلوب برای متغیر مدیریت دانش به دست آمده است.

برای این که بتوان به سؤال (بازیابی تعاملی اطلاعات چه تاثیری بر فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان دارد؟)، پاسخ داد مدل نهایی برپایه مدل ساختاری از تاثیرگذاری مولفه‌های بازیابی تعاملی اطلاعات بر مدیریت دانش استخراج می شود. بار عاملی حاصل از میزان تاثیرگذاری سؤالات بر مولفه‌ها و مولفه‌ها بر روی متغیرهای اصلی پژوهش مورد ارزیابی قرار می گیرد که بتوان معناداری تاثیرگذاری را کشف نمود. در ابتدا تحلیل عاملی تاییدی مربوط به هر کدام از مولفه‌های بازیابی تعاملی اطلاعات با سؤالات متناظرشان و مدیریت دانش با سؤالات متناظرشان مورد ارزیابی قرار می گیرد و در ادامه مدل نهایی ساختاری بدست می آید.

نمودار ۱، بار عاملی استاندارد وزن‌های تاثیر گذار سؤالات بر مولفه‌های بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش را نشان می دهد. بار عاملی بیشتر از ۰/۴، سطح تاثیرگذاری را نشان می دهد. تجزیه و تحلیل مدل‌های اندازه گیری متغیرهای پژوهش نشان داد که سوال‌های پرسشنامه، متغیرهای مربوطه را به خوبی سنجیده اند.

نمودار ۱. بار عاملی وزن‌های تاثیر گذار سوالات بر مولفه‌های بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش همان‌طور که از نتایج بدست آمد، در ۳۵ گویه‌ی بازیابی تعاملی اطلاعات، بار عاملی کم‌تر از ۰/۳ وجود ندارد، و همه بزرگ‌تر از ۰/۶ می‌باشند، بنا بر این هیچکدام از روند تحلیل عاملی حذف نمی‌شوند، و همگی خیلی مطلوب هستند. جدول ۳، نشان دهنده‌ی ضریب مسیر خروجی تحلیل عاملی است، که در زیر نمایش داده شده است.

جدول ۴. ضریب مسیر خروجی تحلیل عاملی

معناداری	ضریب مسیر	مسیر	ردیف
معنادار	۰/۸۳*۰/۶۸	بازنمون <<< مدیریت دانش	۱
	۰/۸۳*۰/۷۴	نمایش <<< مدیریت دانش	۲
	۰/۸۳*۰/۷۵	مقایسه <<< مدیریت دانش	۳
	۸۳/۰*۶۳/۰	تجسم <<< مدیریت دانش	۴
	۰/۸۳*۰/۷۱	راهبری <<< مدیریت دانش	۵
	۰/۸۰۷	بازیابی تعاملی اطلاعات <<< مدیریت دانش	۶

با توجه به ضریب مسیر خروجی تحلیل عاملی، در بین مولفه‌های بازیابی تعاملی اطلاعات مهمترین مولفه که تاثیرگذاری بیشتری نسبت به بقیه مولفه‌ها دارد مقایسه با ضریب مسیر 0.75×0.83 است، و در اولویت دوم نمایش با ضریب مسیر 0.74×0.83 می‌باشد، با توجه به مقدار ضریب مسیر بدست آمده نشان می‌دهد میزان تاثیرگذاری مولفه‌های بازیابی تعاملی اطلاعات بر مدیریت دانش معنادار و براساس یافته‌های نمونه‌ای تایید می‌شود.

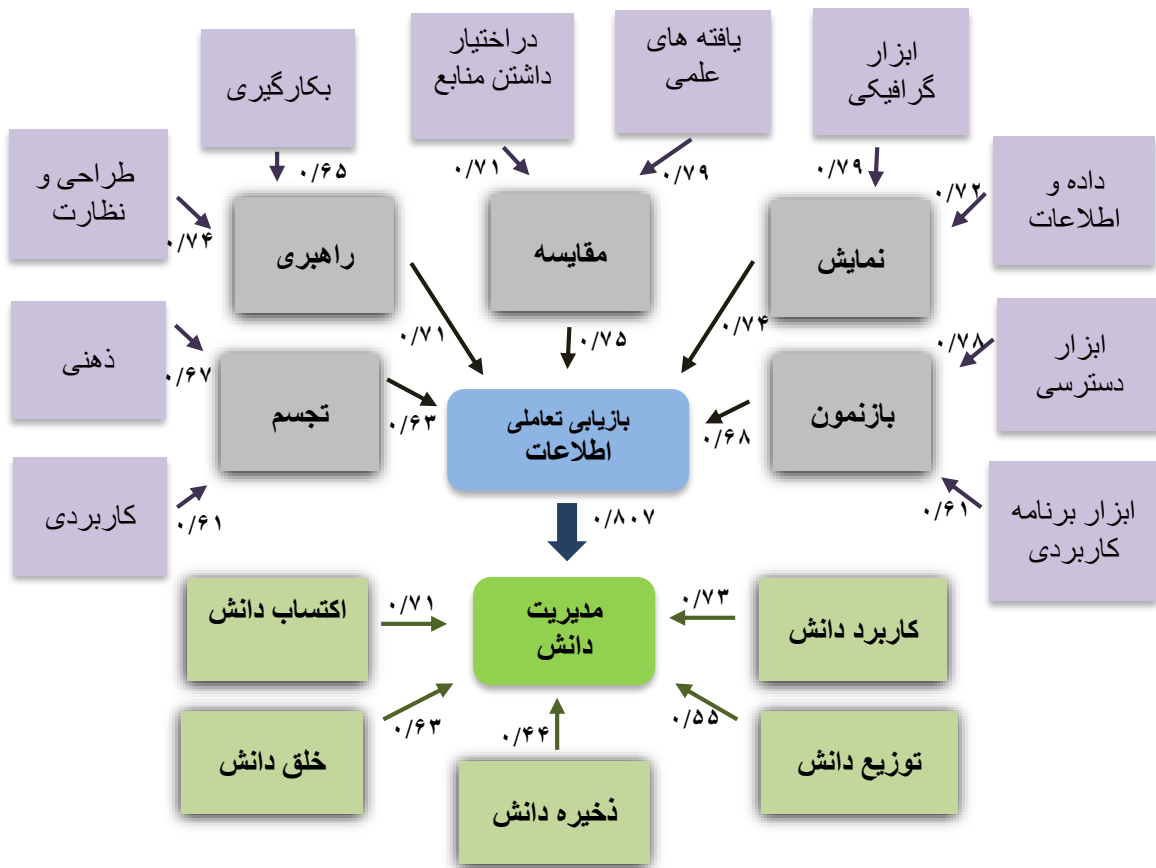
با توجه به نرمال بودن متغیرها، برای آزمون همبستگی بین متغیرهای بازیابی تعاملی اطلاعات و فرآیند مدیریت دانش از آزمون همبستگی پیرسون استفاده می‌کنیم.

جدول ۵. آزمون همبستگی بین بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش

متغیرها	همبستگی پیرسون	مقدار	سطح معنی‌داری
بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش	۰/۷۰۸	۲۰۸	۰/۰۰۰۰۱

با توجه به میزان همبستگی پیرسون بین دو متغیر بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش، که برابر با $0.708/0$ است، و سطح خطاپذیری کمتر از $0.01/0$ ، رابطه مثبت و معناداری بین بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش وجود دارد. بنابراین هر چه میزان بازیابی تعاملی اطلاعات بیشتر شود، به دنبال آن بهبود مدیریت دانش بیشتر می‌شود.

مدل نهایی برپایه وزن‌ها مربوط به میزان تاثیرگذاری بازیابی تعاملی اطلاعات بر مدیریت دانش در شکل ۲، نشان داده شده است.

شکل ۲. مدل وزنی میزان تاثیر گذاری بازیابی تعاملی اطلاعات بر مدیریت دانش

بحث و نتیجه گیری

نتیجه تعیین وضعیت بازیابی تعاملی اطلاعات اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان، نشان داد که فاصله قابل تامل بین میانگین های وضعیت موجود و مطلوب وجود دارد، که در این میان مولفه ی تجسم دارای بیشترین فاصله بین وضعیت موجود و مطلوب است، و این بدان معنا است که در این زمینه باید تلاش بیشتری انجام شود، و بنظر می رسد، دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان، در زمینه ی افزایش سطح اطلاعات دانشی اعضای هیئت علمی اقدام نمایند. بعد از تجسم، مولفه ی بازنمون دارای فاصله ی چشم گیر بین وضعیت موجود و مطلوب هستند، که بنظر می رسد، دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان، در زمینه ی بازیابی اطلاعات از دست رفته باید اقداماتی را انجام دهند.

نتیجه تعیین وضعیت فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان، نشان داد که مولفه ی توزیع دانش نسبت به دیگر مولفه ها دارای بیشترین میزان همبستگی است، بنظر می رسد، دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان، با استفاده و تقویت این مورد می توانند به وضع مطلوب تری دست یابند، همچنین نتایج نشان داد که حفظ و ذخیره

دانش، نسبت به دیگر مولفه‌ها دارای کمترین میزان همبستگی است، و بنظر می‌رسد که دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان در جهت بهبود حفظ و ذخیره دانش اقدام نمایند. و در نتیجه برای مدیریت دانش، که با آماره T گروه همبسته برابر با ۲۸/۱۰، با سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵، و سطح اطمینان ۹۵ درصد، تفاوت معنی‌داری بین وضعیت موجود و مطلوب وجود دارد، بنظر می‌رسد اعضای هیئت علمی نسبت به در اختیار قرار دادن دانش خود به دیگران، علاقمند شوند و دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان، رویه‌های استاندارد برای پیاده‌سازی دانش اعضای هیئت علمی، مستندسازی تجربیات، امکانات گردهمایی رسمی و غیر رسمی برای تبادل تجربیات اقدام نماید.

با توجه به میزان همبستگی پیرسون بین دو متغیر بازیابی تعاملی اطلاعات و فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان، رابطه مثبت و معنادار تأیید می‌شود، همچنین مقدار ضریب مسیر بدست آمده نشان می‌دهد میزان تاثیر گذاری بازیابی تعاملی اطلاعات و مولفه‌های آن، بر مدیریت دانش معنادار و بر اساس یافته‌های نمونه‌ای تأیید می‌شود، بنظر می‌رسد اعضای هیئت علمی نسبت به افزایش بازیابی تعاملی اطلاعات خود تلاش نماید تا فرآیند مدیریت دانش آنان ارتقاء یابد.

ابعاد بازنمون، نمایش، مقایسه، تجسم، و راهبری، به عنوان ابعاد بازیابی تعاملی اطلاعات اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان شناخته شده اند، رابطه بازیابی تعاملی اطلاعات با فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان، مثبت و معنادار است، بعد مقایسه بیشترین، و بعد تجسم کمترین عامل تاثیر گذار شناخته شده اند، بازیابی تعاملی اطلاعات بصورت مستقیم بر فرآیند مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان گیلان تاثیر دارد.

همان گونه که بیان شد، پژوهش‌های فروتن راد و همکاران (۱۳۹۹)؛ فلاح (۱۳۹۷)؛ مهاجان (۲۰۱۷)؛ حسنی و شیخ اسماعیلی (۲۰۱۶)، نتایج آنان نشان دهنده‌ی مبانی و اهمیت مدیریت دانش برای متخصصان و کاربران است، و نشان دهنده‌ی عوامل موثر بر مدیریت دانش است، همچنین یافته‌های ایشان نشان داد که توانمندسازهای مدیریت دانش و تمام ابعاد آن (فرهنگ سازمانی، ساختار سازمانی، مهارت افراد (مهارت‌های تی شکل)، پشتیبانی آی‌تی)، رابطه مثبت، معنادار، و تاثیر مستقیم بر مدیریت دانش دارند، بصورتی که بعد پشتیبانی آی‌تی بیشترین، و بعد مهارت‌های تی شکل، کمترین عامل تاثیر گذار هستند، و شبکه عصبی خودسازمانده نیز رابطه توانمندسازها با مدیریت دانش را تأیید کرده است؛ و برای توانمندسازی کارکنان از طریق هم‌افزایی بین دودسته عوامل فرهنگی و ظرفیت سازی، متغیر میانجی مدیریت دانش نقش بسیار مهمی را در سازمان بازی می‌کند.

نتیجه پژوهش نقشینه، صراف‌زاده و کشاورزمامی (۱۳۹۵)؛ صدوقی و همکاران (۱۳۹۰)، نشان داد که فرآیند جستجوی اطلاعات، یک فرآیند تعاملی است، و هر سیستم اطلاعاتی به خودی خود یک سامانه تعامل اطلاعاتی است، زیرا تبادل و تعامل دانش در ذات هر سیستم اطلاعاتی تهفته است، با دارا بودن ویژگی‌های سامانه تعامل اطلاعاتی به یقین سازمان آرشویی می‌تواند یک سامانه تعامل ارتباطات و اطلاعات به شمار رود.

1. T-shaped skills

2. IT support

پژوهش لاکسمی و همکاران (۲۰۱۸)؛ پراون، آمیگا و ماهانتش (۲۰۱۷)، نشان داد، ذخیره سازی به عنوان یک سرویس است، و برای بازیابی داده های از دست رفته نیاز به طراحی روش کارآمد بازیابی داده ها است. یک سیستم چند سرور مبتنی بر الگوریتم ژنتیک برای بازیابی داده های از دست رفته با استفاده از چهار سرور پشتیبان ابری مورد بحث قرار گرفته است. برای دستیابی به قابلیت اطمینان، روش پیشنهادی انعطاف پذیری را در اختیار کاربر قرار می دهد تا وقتی سرور اصلی ابر اطلاعات خود را از دست می دهد، اطلاعات را از هر سرور پشتیبان جمع کند.

پژوهش حاضر از نظر بررسی بازیابی تعاملی اطلاعات، مدیریت دانش، تعیین رابطه بین این دو، و تعیین میزان تاثیر بازیابی تعاملی اطلاعات بر مدیریت دانش، با پژوهش های پیشین هم راستا است. وجه تمایز پژوهش حاضر با پژوهش های پیشین، بررسی اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان در تمام این ابعاد، و استفاده از روش های جدید همچون آموس است. پژوهش حاضر می تواند ادستیاپی به دانش را برای افراد آسان تر سازد و از دانش محافظت کند و اشتراک گذاری دانش را در سازمان تسهیل کند. در ادامه اقداماتی را که موجب بازیابی تعاملی اطلاعات و مدیریت دانش اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی استان گیلان می شود، ارائه شده است.

پیشنهادها

- جهت توسعه فناوری اطلاعات، و بهبود فرآیند بازنمون، در دانشگاه های علوم پزشکی استان های مازندران و گیلان، از سیستم های باکیفیت، ابزارهای تخصصی، و گرافیکی در تعامل کاربر با اطلاعات استفاده شود.
- مقایسه یک توانایی است، و برای بالا بردن توانایی اعضای هیئت علمی جهت شناسایی نمونه های محتوایی، انتخاب محتوی مرتبط، استفاده از کلید واژه های مناسب کارگاه های آموزشی متناوب برگزار شود.
- نمایش یعنی قدرت درک و فهم اطلاعات دیداری (علائم) و کشف روابط پنهان موجود بین عناصر مختلف داده ها، و برای تقویت توانایی نمایش در اعضای هیئت علمی، باید کارگاه ها و دوره های آموزشی برگزار شود.
- با طراحی فرایند و سازو کار جستجو، پیاده سازی فرایند جستجو (نظارت، کنترل و رهبری فرایند جستجو)، و ارائه ی خدمات زیرساختی مناسب، راهبری اطلاعات را در اعضای هیئت علمی بهبود دهیم.
- برای بهبود تجسم در روند بازیابی اطلاعات، دانش ضمنی اعضای هیئت علمی به دانش صریح تبدیل شود، تا قابل رمزگذاری و کدگذاری باشد و به سادگی مخابره، پردازش و منتقل شود و در پایگاه های داده ذخیره شود.
- جهت بهبود فرآیند کسب دانش در افراد، و تبدیل دانش فردی به جمعی، کارگاه و دوره های آموزشی برگزاری شود.
- برای بهبود خلق دانش، برگذاری کارگاه ها و تهیه و توزیع تولیدات علمی، رواج داده شود.
- جهت حفظ و ذخیره دانش در دانشگاه های علوم پزشکی استان های مازندران و گیلان، سازماندهی دانش تخصصی و ایجاد مخازن برای ذخیره دانش الزامی است.
- جهت بهبود توزیع دانش، مبادله دانش در بین اعضای هیئت علمی افزایش داده شود، و فرهنگ همکاری، اعتماد و تمایل به یادگیری در آنان رواج داده شود.

-دانشگاه‌های علوم پزشکی استان‌های مازندران و گیلان، با افزایش بهره‌وری عملکرد اعضای هیئت علمی، و پشتیبانی از تصمیم آن‌ها، کاربرد دانش را بهینه سازند.

محدودیت‌های پژوهش

همانطور که می‌دانید در هر پژوهش و کار تحقیقاتی، مسائل و مشکل‌هایی بر سر راه پژوهشگر وجود دارد. و موانعی که در این پژوهش با آن مواجه شدیم به شرح زیر است:

- یکی از مشکل‌هایی که در پژوهش حاضر با آن روبرو بودیم، مسئله‌ی ضعف در اینترنت بود.
- مشکل دیگر میزان دقت و صداقت پاسخگویان در انتخاب گزینه‌ها بود.
- مشکل بزرگ بعدی که بر روند پژوهش تاثیر داشت، شیوع ویروس کرونا بود، که باعث کند شدن روال کار (از تهیه‌ی داده‌ها تا چاپ مقاله)، شد. این مسئله باعث تعطیلی طولانی خیلی از دانشگاه‌ها شد، و خیلی از اعضای هیئت علمی تعطیل یا دورکار شده‌اند، و این امر بر ارتباط و دسترس پذیری آن‌ها تاثیر داشت، که خود بر روند پیشرفت کار تاثیر داشت.

منابع فارسی

- بقایی نیا، مریم (۱۳۸۶). مدیریت دانش پرتو ملت، نشریه داخلی بانک ملی، دوره ۲، شماره ۱۶.
- حریری، نجلا (۱۳۸۳). ربط در مدل سنتی و مدل‌های تعاملی بازیابی اطلاعات، نظام‌های بازیابی اطلاعات در دهه‌های گذشته، اطلاع‌شناسی، ۲(۱)، ص ۹۱-۱۱۳.
- خیری، مهتاب (۱۳۹۷). پیاده سازی و استقرار مدیریت دانش در سازمان، چهارمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، کارآفرینی و توسعه اقتصادی.
- رخشایی، جاوید و غیبی، بهرام (۱۳۹۴). مروری بر مفهوم مدیریت دانش در سازمان، کنفرانس بین‌المللی مدیریت و اقتصاد در قرن ۲۱.
- رضایی نور، جلال و عسگری، محمدسعید (۱۳۹۸). مطالعات تحقیقاتی مدیریت دانش در عصر پردازش ابری، نشریه علمی - پژوهشی فناوری آموزش، جلد ۱۴، شماره ۱، ص ۲۳-۲۷۸.
- شکرالهی، ژاله و کریمی، فریا (۱۳۹۵). الگوی روابط بین سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش گرایش‌های کارآفرینانه کارکنان شرکت صنایع کاشی اصفهان، مدیریت بهره‌وری، سال ۹، شماره ۳۶، ص ۱۲۵-۱۴۰.
- صدوقی، فرحناز؛ ولی‌نژاد، علی؛ و کیلی‌مفرد، حسین؛ محمدحسین‌زاده، حافظ و بورقی، حمید (۱۳۹۰). تعامل در بازیابی اطلاعات و واکاوی مدل‌های آن، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ص ۱۲۹-۱۵۵.

- فروتن راد، لاله؛ زارعی، هاجر؛ مومنی، عصمت و مرتضوی امیری، سید جواد (۱۳۹۸). عوامل توانمندسازی کتابداران جهت ایجاد و انتقال دانش (مطالعه موردی دانشگاه های علوم پزشکی ایران و تهران)، مطالعات کتابداری و علم اطلاعات. doi:10.22055/SLIS.2019.31157.1656
- فروتن راد، لاله؛ زارعی، هاجر؛ مومنی، عصمت؛ و مرتضوی امیری، سید جواد (۱۳۹۹). مصورسازی اثر توانمندسازها بر مدیریت دانش کتابداران دانشگاه های علوم پزشکی شهر تهران با استفاده از شبکه های عصبی خودسازمانده، فصلنامه نوآوری های مدیریت آموزشی، دوره ۱۵، شماره ۲، مسلسل ۵۸، ص ۹۷-۱۱۶.
- فلاح، محمد رضا (۱۳۹۷). شناسایی و تبیین پیشایندهای توانمندسازی منابع انسانی با رویکرد مدیریت دانش، فصلنامه پژوهش های مدیریت منابع انسانی دانشگاه جامع امام حسین (ع)، سال ۱۰، شماره ۱ (شماره پیاپی ۳۱)، ۱۶۰-۱۳۳.
- کیانی، محمدرضا (۱۳۹۱). رویکردهای ارزیابی اطلاعات: پسزمینه و چشم انداز پیشرو، فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی، دوره ۱۵، شماره ۲، پیاپی ۵۸، ص ۲۴۳-۲۵۸.
- گزنی، علی (۱۳۸۱). دیدگاه های تعاملی در طراحی نظام های بازیابی اطلاعات، فصلنامه کتاب، دوره ۱۳، شماره ۱، ص ۷۴-۸۳.
- مهرداد، جعفر و کلینی، سارا. (۱۳۸۶). بررسی مدل فضای برداری در بازیابی اطلاعات، فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی، ۱۰(۲): ۱۹۷-۲۱۰.
- نقشینه، نادر؛ صرافزاده، مریم و کشاورزآمامی، فرزانه (۱۳۹۵). ارایه زیرساخت نرم افزاری جهت توسعه سیستم آرشیو ملی ایران به عنوان یک سازمانه تعاملی اطلاعات، اولین کنفرانس بین المللی بازیابی تعاملی اطلاعات، کیش، دانشگاه تهران. بازیابی در https://www.civilica.com/Paper-IIIRC01-IIIRC01_001.html

منابع انگلیسی

- Belkin, N. J. (1996). Intelligent information retrieval: whose intelligence?, In ISI 96: Proceedings of the Fifth International Symposium for Information Science, 25-31. Konstanz: Universtaetsvelag Konstanz
- Belkin, N.J; Cool, C; Stein, A; and Thiel, U. (1995). Cases, scripts, and information seeking strategies: on the design of interactive information retrieval systems, Expert Systems with Applications, 9 (3). PP. 379-395
- Fong SWP, Choi KYS (2009).The processes of knowledge management in professional services firms in the construction industry: a critical assessment of both theory and prattice. Journal of Knowledge Management, 13(2): 110-126.
- Hasani, K., & Sheikhesmaeili, S. (2016). Knowledge management and employee empowerment: A study of higher education institutions. Kybernetes, 45(2), 337-355.
- Heming, W. (2005). Online pathfinders. Reference Service Review, 33 (1): PP 1-21.

- Laxmi, K; Deepika, K; Pranay, N and Supriya, V. (2018). Data backup and recovery techniques in cloud computing, International Journal of Scientific Research in Computer Science, Engineering and Information Technology © 2018 IJSRCSEIT, Volume 3, P 1002-1005. Volume 3, Issue 4 | March-April-2018| <http://ijsrcseit.com>
- Mohajan, H. K. (2017). The roles of knowledge management for the development of organizations, Journal of Scientific Achievements, February 2017, Vol. 2 , No. 2: 1–27.
- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). The knowledge-creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation. Oxford university press.
- Praveen S. Challagidad, Ambika S. Dalawai, Mahantesh N. Birje. (2017). Efficient and reliable data recovery technique in cloud computing, Internet of Things and Cloud Computing. Special Issue: Advances in Cloud and Internet of Things. Vol. 5, No. 5-1, p. 13-18.
- Robins, D. (2000). Interactive information retrieval: context and basic notions. Informing Science 3(2): 57-66.
- Spink, A., and A. Goodrum. 1996. A study of search intermediary working notes: implication for IR system design. Information Processing Management 32 (6): 681-690.
- Yang B, Zheng W, Vire C (2009). Holistic views of knowledge management models. Advances in Developing Human Resources, 11(3):273-289.